धाय्यासामप्रगाथयोः प्रदर्शनम् । २२ ऋग्विशेषे ऐन्द्री निविद् धेयेत्युक्तिः । २३ अनुब्राह्मणं स्वरः उक्थं वाचीत्यस्य शस्त्वा जपः। पिबा सोममित्यादि याज्या । ५अ० १५क०।१होत्रकाणां स्तोत्रियानुरूपौ प्रगाथौ याज्या चेति-निर्णयः । १ तत्रैव याज्यान्तरं तत्काले सवनसंस्था निमित्तकर्म्म कार्य्यता ५अ० १६क० । १ उत्तमस्वरेण तृतीयसवनम् २ आदित्यग्रहेण चरणम् । ३ हूयमान ग्रहाणामीक्षणे जप्यमन्त्रः । ४स्तुते आर्भवे पवमाने विहृत्याङ्गारान् मनोतादिपश्विड़ान्तं पशुकर्म्म कृत्वा नाराशंससादनपर्य्यन्तं पुरोडाशादिकर्म्म कार्य्यम् ।५नाराशंसेषु सादितेषु पुरोडाशस्य मृदुतमात् प्रदेशात् गृहीत्वा सर्व्वे चमसिनः पुरोडाशं तिस्रःतिस्रः पिण्डीकृत्य स्वात् स्वाच्चमसात् दक्षिणतः स्वान् स्वान् पितॄनुद्दिश्य चमसान्तिके अत्र पितर इति मन्त्रे स्व स्व पित्युपस्यतेत्युक्तिः ६ सव्यावृतः आग्न्योध्रीयं प्राप्य हविरुच्छिष्टं सर्व्वे प्राश्नीयुः । ५अ० १७क०। १सावित्रेण ग्रहेण चरणम् । २तत्र मन्त्रभेदः। ३वषट्कृते होतुः शस्यवैश्वदेवशस्त्रोक्तिः । संशता तेन द्वेष्यदिशं विहाय सर्व्वदिग्ध्यानञ्च । ४ माध्यन्दिनसवने शस्त्रादिषु आहावमन्त्रः । ५ तत् सवितुरित्यादि नवर्चां वैश्वदेवतोक्तिः तत्र उत्तमायाः परिधानीयत्वम् । ६ वैश्वदेवाग्निमारुतयोः सूक्तेषु सावित्रादिनिविदोधानम् । ७ तत्र चतस्रोवैश्वदेवशस्त्रे प्रयोज्याः ८ आग्निमारुते शस्त्रे उत्तरास्तिस्रऋचः पाद्याः । ९ सूक्तानां दैवतस्यैव निविद्देवतात्वम् । १० दैवतेन सूक्तान्तनानात्वम् तथाच यावतां सूक्तानामेकं दैवतं तावदेक एव सूक्तान्त इत्युक्तिः । ११ वैश्वदेवाग्निमारुतयोरेकपातिन्य एव धाय्याः । १२ सर्व्वत्र प्रकृतौ विकृतौ च वैश्वदेवेशस्त्रे द्विः पच्छः अर्द्धर्चशः सकृद् भूम्युपस्पर्शने परिधाने च मन्त्रः १३उक्थं वाचीत्यादि शस्त्वा जपः । विश्वे देवाः शृणुतेत्यादियाज्याः । ५अ०१८क० ।

१ सौम्यस्य चरुहविष्ककर्म्मभेदस्य याज्या । २ तस्योभयपार्श्वे घृतयाजाभ्यामुपांशुयागः । ३ तत्रैव विशेषोक्तिः । ४अध्वर्युणाऽऽहृतस्य उद्गातृभ्यः पूर्व्वं गृहीत्वेक्षणस्य मन्त्रः। ५ तस्मिंश्चरौ घृतयुते स्वस्वच्छायाऽदर्शने नैमित्तिकः मन्त्रद्वयजपः तौ च मन्त्रौ । ६ अङ्गुष्ठोपकनिष्ठाभ्यामाज्येन नेत्रे अभ्यज्य छन्दोगेभ्यः प्रदानार्थमध्वर्य्यवे दानम् । ७ दर्भेषीकाभवाग्निषु विहृतेषु पात्नीवतस्य आग्नीध्रस्य उपांशुजप्यमन्त्रः । ८ नेष्टुर्विसंस्थितसञ्चारेण तमनुप्रपद्य तस्यान्तिक उपविश्य पात्नीवतस्य भक्षणम् । ५अ० १९क० । १ सदसोनिष्क्रम्य आग्नीध्रं प्रति गतिः । २ आग्निमारुत शस्त्रं द्रुतयावृत्त्या प्रयोक्तव्यम् । ३ तस्याद्यामृचं पच्छःऋगावानं शंसेत् यदि सा पच्छः शस्या भवेत् तदा पादेपादेऽनुच्छूसन्नेव शंसेत् । ४ यदि सा अर्द्धर्चशःशस्या तदार्द्धर्चेऽवसायानवानम् । ५ उत्तमेन वचनेन द्वितीयायाः सन्तननं कर्त्तव्यम् । ६ स्तोत्रारम्भे प्रावृतशिरस्कत्वादिभूमिस्पर्शान्तगुणोक्तिः । ७ परिधानीयाया उत्तमेन वचनेन ध्रुवग्रहस्यावसेचनं होतृचमसे कार्य्यम् । ८ आग्निमारुते याज्याकथनम् । एतदन्तसोमयागस्याग्निष्टोमसंज्ञा ५अ० २०क० ।

६अध्याये । १ तृतीयसवने होत्रकाणामपि शस्त्राणि भवन्ति । २ तत्र याज्याङ्गशस्त्राणां प्रदर्शनम् । ३ तदन्तस्य उक्थ्यक्रतुत्वम् । ३सू०६अ० १क० । १यदि षोड़शी क्रतुःस्यात् तदा तृतीयसवने होत्रकशस्त्रानन्तरं तस्य कार्य्यता । अथ शस्त्रनाम षोड़शी तस्य विधानाधिकारः । २ तत्र स्तोत्रियानुरूपौ तत्र च षडृचः । ३ तत्र तिस्रोगायत्र्यः । ४ एका द्व्यृचा पङ्क्ती । ५ तृचौ उष्णिहवार्हतौ । आधूर्ष्वस्मा इति द्विपदा साच पच्छः शस्या । ६ अन्येषां तृचानां त्रिष्टुबादीनामुक्तिः । ७ तत्र पूर्वं तृचं द्वेधा कृत्वा शंसेत् एकैकामृचं द्वे द्वे कृत्वा शंसेत् । अस्य तृचस्य सप्तपदात्मकत्वात् एकैकामृचमेकैकामनुष्टुभमेकैकां गायत्रीञ्च सम्पादयेत् तथा च आद्यैश्चतुर्भिश्चतुर्भिः पादैरनुष्टुभः शिष्टैस्त्रिभिस्त्रिभिः गायत्र्यः । अनेन प्रकारेण तृचा अपि षड् भवन्तीति । ९ निविदतिपत्तौ अस्मिन्नप्यानुष्टुभे तृचे निविद्धेयेति परिधानीयानुष्टुभतृचदर्शनम् । १० उत्तरमस्योत्तमांशिष्ट्वा उत्तमां निविदं दध्यात् । ११निविद्विशेषस्य लिङ्गप्रदर्शनम् । १२ परिधानीया ऋक् । तां जप्त्वा यागः ६ अ० २क० । १ विहृतस्य षोडशिनः इन्द्रा जुषस्वेत्याद्याः सूत्रे पठिताः षडृचः स्तोत्रियानुरूपौ भवतः । २ स्तोत्रियानुरूपाभ्यामूर्द्ध्वं विहृते यच्छस्यं तदेव गन्तव्यम् । ३ द्वाभ्यां पादाभ्यामनर्द्धर्चान्तेऽवसानम् अनृगन्ते प्रणव इत्यमर्द्धर्चशः शंसनम् । ४ पूर्वाणां पूर्वपदानां शंसनम् । ५ गायत्रीणां पङ्क्तिभिर्विहरणम् । ६ पङ्क्तीनां द्वे द्वे शिष्येते ताभ्यां प्रणवनम् । ७ उष्णिहोबृहतीभिर्विहरणम् उष्णिहामुत्तमान् पादान् द्वौ कुर्य्यात् । ८ चतुरोभागान् कृत्वा